

<https://doi.org/10.32999/KSU2663-970X/2023-9-2>

How to Cite (Style APA):

Karpenko, Z. S., & Klympush, A. R. (2023). Future psychologists' dispositional predictors of psychological well-being under martial law. *Insight: the psychological dimensions of society*, 9, 11–32. <https://doi.org/10.32999/KSU2663-970X/2023-9-2>

Карпенко З. С., Климпуш А. Р. Диспозиційні предиктори психологічного благополуччя майбутніх психологів в умовах воєнного стану. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2023. № 9. С. 11–32. <https://doi.org/10.32999/KSU2663-970X/2023-9-2>

UDC [17.023.34:159.9-057.875]"364"-047.37

Future psychologists' dispositional predictors of psychological well-being under martial law

Диспозиційні предиктори психологічного благополуччя майбутніх психологів в умовах воєнного стану

Received: January 30, 2023

Accepted: April 24, 2023

Karpenko Zinoviia Stepanivna

Doctor of Psychological Sciences,
Full Professor,

Department of Theoretical
and Practical Psychology,

Lviv Polytechnic National University, Ukraine
Zinoviia.S.Karpenko@lpnu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-0747-2591>

Klympush Arsen Romanovych

3rd year Student in the EP "Psychology",
Lviv Polytechnic National University, Ukraine
arsen.klympush.ps.2020@lpnu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-3977-8077>

Карпенко Зіновія Степанівна

доктор психологічних наук, професор,
кафедра теоретичної та практичної психології,

Національний університет
Львівська політехніка, Україна

Zinoviia.S.Karpenko@lpnu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-0747-2591>

Климпуш Арсен Романович

студент 3 курсу ОП "Психологія",
Національний університет Львівська

політехніка, Україна

arsen.klympush.ps.2020@lpnu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-3977-8077>

Abstract

The dispositional determination of the person's psychological well-being in the context of emergencies was the focus of the article's empirical investigation and theoretical justification. **The purpose** of the study was to clarify how, under martial law, the Big Five traits and the elements of a person's psychological well-being correlate to one another. **Methods:** testing using M. Klimanska & I. Haletska's (2019) Ukrainian adaptation of the short, five-factor TIPI-UKR questionnaire, S. Karskanova's (2011) adaptation of "Scale of psychological well-being" by K. Ryff; survey; as well as descriptive statistics, factor analyses, correlation analyses, and structural interpretation

Анотація

Статтю присвячено емпіричному дослідженню й теоретичному обґрунтуванню диспозиційної детермінації психологічного благополуччя особистості в контексті надзвичайних ситуацій. **Мета** дослідження полягала в експлікації зв'язку між рисами Великої п'ятірки та складниками психологічного благополуччя особистості в умовах воєнного стану. **Методи:** тестування за допомогою української адаптації короткого п'ятифакторного опитувальника TIPI-UKR М. Кліманської та І. Галецької (2019), опитувальника "Шкали психологічного благополуччя" К. Ріфф в адаптації С. Карсканової (2011); анкетування; описова

of the data. **Results.** The empirical study's entire sample comprised 48 female first-year Psychology students (the first group), 40 of them (83.3%, the second group) were extremely severely affected by the full-scale Russian invasion. In contrast to the second group, where the correlation was weaker and insufficient, extroversion was generally found to have a strong positive relationship with all aspects of psychological well-being. Yet, among the members of the second group, the value of openness to new experiences and a slightly lower level of conscientiousness was increasing. The Big Five traits' factor analysis demonstrated the existence of integral personal dispositions that accounted for 64.55% of the variance in the factors affecting psychological well-being. Stability, which was a combination of conscientiousness, agreeableness, and emotional stability, was connected to an individual's ability to transcend their own values, while plasticity, which was a combination of extroversion and openness to new experiences, was connected to the operational and instrumental equipment of the disposition. **Conclusions.** Extroversion and openness to new experiences (the general factor "plasticity"), which under the influence of chronic stress led to the structural restructuring of the individual's adaptive resources, have been shown to be the most significant predictors of the psychological well-being of future psychologists in the conditions of martial law.

Keywords: The Big Five, dispositional predictors, psychological well-being, martial law, plasticity, stability, extraversion.

Introduction

Given that this phenomenon is regarded as an essential indicator of life's quality and a key determinant of its duration, as shown by extensive research by E. Diener, and M. Chan (2011), the issue of psychological well-being has emerged as one of the most pressing at the current stage of psychological science's development. Currently there is a significant relationship between personality traits and psychological well-being. Personality traits (dispositions) are an important intrapsychic factor that mediates an individual's emotional and behavioral response to events caused by martial law.

However, there is a lack of experimental research on how, for example, the emergency caused by a full-scale Russian invasion of Ukraine affected the psychological well-being of ordinary citizens who were not directly involved in armed

статистика, кореляційний та факторний аналізи; структурна інтерпретація даних. **Результати.** Загальну вибірку емпіричного дослідження склали 48 студенток першого курсу спеціальності "Психологія" (перша група), з яких на 40 осіб (83.3%, друга група) особливо негативно вплинуло повномасштабне російське вторгнення. Назагал підтверджено значущий позитивний зв'язок екстраверсії зі всіма складниками психологічного благополуччя, тоді як у другій групі він ослаблений та неповний. Натомість значення відкритості досвіду та дещо менше добросовісності у представниць другої групи зростає. Факторний аналіз рис Великої п'ятірки засвідчив існування інтегральних особистісних диспозицій, що пояснюють 64.55% дисперсії змінних, котрі впливають на психологічне благополуччя, з яких стабільність (поєднання добросовісності, дружельності й емоційної стабільності) пов'язана з ціннісно-цільовим трансцендуванням особистості, а пластичність (поєднання екстраверсії з відкритістю досвіду) – з її інструментально-операційним оснащенням. **Висновки.** Доведено, що найвагомими предикторами психологічного благополуччя майбутніх психологів в умовах воєнного стану є екстраверсія та відкритість досвіду (генеральний фактор "пластичність"), які зумовлюють структурну перебудову адаптаційних ресурсів особистості під впливом хронічного стресу.

Ключові слова: Велика п'ятірка, диспозиційні предиктори, психологічне благополуччя, воєнний стан, пластичність, стабільність, екстраверсія.

Вступ

Проблема психологічного благополуччя стала однією з центральних на сучасному етапі розвитку психологічної науки, адже цей феномен вважається інтегральним показником якості життя і важливою детермінантою його тривалості, на що вказують ґрунтовні дослідження Е. Дієнер, М. Чан (2011). Наразі відомо про значущий зв'язок між рисами особистості та рівнем психологічного благополуччя. Риси (диспозиції) особистості є важливим інтрапсихічним чинником, що опосередковує емоційно-поведінкову реакцію індивіда на події, зумовлені воєнним станом.

Проте бракує експериментальних розвідок про те, як, наприклад, надзвичайна ситуація, спричинена повномасштабним російським вторгненням в Україну, вплинула на психологічне благополуччя пересічних громадян, які не мали прямого відношення до збройної протидії ворогу чи які б постраждали від поранень або фізичного насилля в результаті окупації.

resistance to the enemy or who would have suffered injuries or physical violence as a result of the occupation.

The capacity to enjoy life and maintain a condition of psychological well-being is a crucial issue, particularly in the context of martial law where it can be challenging to meet even the most basic demands of an individual. The study of the relationship between psychological well-being determinants and personality traits-dispositions is made more pertinent by the many-fold rise in unpleasant stimuli brought on by increased ideological polarization and painful socio-political upheavals. Radical changes in the country can lead to changes in psychological well-being on both an individual and societal level, causing things like the emergence of new conflicts and the escalation of preexisting issues; despair regarding the future; stress; a shrinking sense of one's own autonomy and the ability to shape the course of events; etc. This sets up the possibility that some individuals with particular proclivities reflected in personality traits may find it simpler to adjust to new circumstances than others. The purpose of the presented problem-search (pilot) study is to explain how personality traits and psychological well-being determinants relate to a sample of psychology students.

A review of current studies and publications revealed that psychological well-being has long been an important topic, as demonstrated by such luminaries of psychological science and practice as K. Schneider et al. (2014), A. Maslow, N. Mintz (1956), E. Fromm (1981), C. Ryff, B. Singer (2008), and others. The idea of psychological well-being has evolved over many years. At first, it was founded on the notions of happiness and good feelings, but later empirical research altered how this phenomenon was perceived. Nowadays, it is recognized as prosperity rather than just a pleasant mood, which encompasses the actualization of a person's potential in all areas of their life. E. Diener's (1984) and C. Ryff's (2008) works, which served as the basis for further research, are largely responsible for this reconsideration. Researchers like D. Saveikiene, N. Volodarska (2020), F. Ma et al., (2020), O. Chykhantsova (2020), and others have picked up the research slack into a variety of psychological well-being-

Здатність отримувати задоволення від життя й бути у стані психологічного благополуччя є важливою проблемою, особливо затребуваною в контексті воєнного стану, оскільки навіть задоволення базових потреб для особистості може стати важким завданням. Багатократне збільшення аверсивних стимулів унаслідок прискореної ідеологічної поляризації й болісних соціально-політичних надломів актуалізує дослідження зв'язку чинників психологічного благополуччя з рисами-диспозиціями особистості. Кардинальні зміни в країні стають потенційними чинниками зміни рівня психологічного благополуччя як на загально-суспільному рівні, так і на особистому, що провокують: породження нових конфліктів і загострення вже наявних проблем, зневіру в майбутньому, нагнітання стресу, звуження меж відчуття власної автономії та здатності впливати на перебіг подій тощо. Це створює передумови того, що одним людям із певними схильностями, представленими в рисах особистості, може бути легше адаптуватися до нових реалій, а іншим – важче. Презентоване проблемно-пошукове (пілотне) дослідження покликане експлікувати зв'язок факторів психологічного благополуччя та рис особистості на вибірці студентів-психологів.

Огляд останніх досліджень і публікацій показує, що психологічне благополуччя завжди було актуальною темою, тож до окреслення її контурів долучалися такі корифеї психологічної науки і практики, як K. Schneider et al. (2014), A. Maslow, N. Mintz (1956), E. Fromm (1981), C. Ryff, B. Singer (2008) та ін. Поняття про психологічне благополуччя формувалося впродовж десятиліть: спочатку воно ґрунтувалося на уявленні про щастя та позитивні емоції, однак пізніші емпіричні дослідження змінили розуміння цього феномену. Тепер він розглядається не просто як позитивна емоція, а радше як процвітання – актуалізація задатків і реалізація особистісного потенціалу, що розповсюджується на різні сфери життя людини. Таке переосмислення відбулося насамперед завдяки працям E. Diener (1984) та C. Ryff (2008), що стали фундаментом подальших студій. Естафету дослідження різних аспектів психологічного благополуччя підхопили такі вчені, як D. Saveikiene, N. Volodarska (2020), F. Ma et al., (2020), O. Chykhantsova (2020) та ін., зокрема в контексті надзвичайних обставин, про що свідчать розвідки T. Khraban (2022),

related topics, among others as demonstrated by the investigations of T. Khraban (2022), M. Orap et al. (2021), A. Hudimova (2021), in the context of extreme conditions. Domestic scholars emphasize the importance of work as an adult's primary activity. Given this, it is thought that a person's level of self-realization in their career determines their overall psychological health (Zaverukha et al., 2022), which is relevant for future psychologists as well.

The problem of personality traits has been thoroughly explored in the West, but there are more studies and publications every year about the characteristics of the five-factor model, both within its purview and in allied fields. Extroversion, openness to new experiences, conscientiousness, agreeableness, and emotional stability are some of the personality qualities scientists have acknowledged exist. C. DeYoung (2010), T. Judge et al., (2013), J. Costa, R. McCrae (2008), and others contributed to the development of the Big Five model.

The COVID pandemic, which is thought to modulate the impacts of personality traits on psychological well-being, is an environment for active inquiry into the relationship between personality traits and psychological well-being in emergencies. In the study of these problems J. Anglim, S. Horwood (2021), K. Modersitzki et al. (2021) made notable contributions.

One of the strongest and most trustworthy predictors of a person's psychological health is a person's dispositions, which can account for between 39.0% and 63.0% of the variance (Steel et al., 2008). This is particularly true in connection to extraversion (which shows a correlation with positive affect) and neuroticism (which suggests a relationship with negative affect) (Steel et al., 2008; E. Lewis, J. Cardwell, 2020) according to K. DeNeve, H. Cooper (1998) meta-analysis. The dynamics of how the civilian population of Ukraine used coping mechanisms during the first 15 days of the war are highlighted in the article by T. Khraban (2022). Hedonistic desires and self-compassion are highlighted as dispositional markers of citizens' readiness for resolute resistance to the Russian aggressor (Khraban, 2022). For their part, D. Saveikiene & N. Volodarska (2020) draw the conclusion that

M. Orap et al. (2021), A. Hudimova (2021). Вітчизняні дослідники відзначають значущу роль праці як провідної діяльності дорослої людини. З огляду на це вважають, що загальне психологічне благополуччя людини визначається мірою самореалізації у професії (Zaverukha et al., 2022), що є актуальним і для майбутніх психологів.

Проблематика рис особистості всебічно досліджена на Заході, проте з кожним роком збільшується кількість досліджень та публікацій, що стосуються рис п'ятифакторної моделі як у її межах, так і в суміжних царинах. Учені дійшли згоди щодо існування п'яти факторів – рис особистості, серед яких екстраверсія, відкритість новому досвіду, добросовісність, дружелюбність та емоційна стабільність. До розвитку моделі Великої п'ятірки долучилися С. DeYoung (2010), Т. Judge et al., (2013), J. Costa, R. McCrae (2008) та ін.

Дослідження зв'язку рис особистості з психологічним благополуччям у контексті надзвичайних ситуацій є проблемою, що активно досліджується у зв'язку пандемією COVID, яка, як вважають, певним чином модерує вплив рис особистості на психологічне благополуччя. Непересічний внесок у дослідження цих питань зробили J. Anglim, S. Horwood (2021), K. Modersitzki et al. (2021).

Диспозиції як сукупність рис особистості вважають одними з найсильніших й найбільш послідовних предикторів психологічного благополуччя людини, які можуть пояснити від 39.0% до 63.0% дисперсії (Steel et al., 2008). Згідно з мета-аналізом К. DeNeve, Н. Cooper (1998) це особливо справджується по відношенню до екстраверсії (що свідчить про зв'язок з позитивним афектом) та до нейротизму, що припускає зв'язок із негативним афектом (Steel et al., 2008; E. Lewis, J. Cardwell, 2020). У статті Т. Храбан (2022) висвітлено динаміку використання копінг-стратегій цивільним населенням України у перші п'ятнадцять днів війни; привертають увагу гедоністичні бажання та співчуття до себе як диспозиційні маркери готовності громадян до рішучого спротиву російському агресору (Храбан, 2022). Зі свого боку Д. Савеїкене і Н. Володарська (2020) висновують, що відкритість у прояві своїх бажань є джерелом упевненості в собі, а остання виступає показником психологічного благополуччя тимчасово переселених жінок (Савеїкене, Володарська, 2020). У результаті

women who are temporarily resettled are more likely to be confident in themselves when they are open about expressing their wishes. A group of researchers identified a number of personality qualities that have an impact on the upkeep of the psychological well-being of student youth as a consequence of the content analysis of self-report works (Ma et al., 2020). Researchers from Poland looked at how male prisoners' coping mechanisms related to the Big Five personality traits. The findings demonstrated that while conscientiousness is a predictor of problem-oriented coping, neuroticism is a predictor of emotion-oriented coping (Leszko et al., 2020). However, a high level of neuroticism might act as a protective mechanism when the patient needs to be vigilant or exert self-control over his desires. Others even contend that neuroticism, which helps people deal with stress well, can be healthy if it is accompanied by a high level of conscientiousness (S. Weston and J. Jackson, 2016).

It is mentioned separately that openness to experience has a part in predicting psychological well-being: "Generally speaking, it is unrelated to measures of pleasure and life satisfaction, although open individuals typically exhibit greater levels of psychological well-being. In other words, highly curious individuals who have a wealth of life experience express increased autonomy, a sense of their own skill, and personal improvement" (T. Widiger, 2017: 92).

Information regarding other personality qualities is also available. Therefore "conscientiousness had the largest link with the quality of life but was only marginally connected to well-being. Openness had a mediocre to low impact on wellbeing, and conscientiousness had a low to moderate impact". (T. Widiger, 2017: 407).

In terms of the observed correlation's factors, it's worth highlighting a few of the most important ones. The adaptation of K. Riff's (2008) questionnaire has a certain conceptual and measurement confusion: first, there is a question about "empathy for problems", while to determine conscientiousness in the five-factor model, there is a question about whether "People consider me a sensitive and benevolent person". Second, a growing body of theory and research suggests that neurotransmitters like serotonin

контент-аналізу творів-самозвітів група дослідників виокремила низку особистісних рис, які впливають на підтримання психологічного благополуччя студентської молоді (Ma et al., 2020). Польські дослідники вивчали взаємозв'язок між параметрами особистості Великої п'ятірки та стилями подолання ув'язнених чоловіків. Результати показали, що нейротизм передбачає емоційно-орієнтоване подолання, тоді як сумлінність є предиктором проблемно-орієнтованого копінгу (Leszko et al., 2020). Окрім цього, високий рівень нейротизму може слугувати захисною реакцією у тих ситуаціях, коли необхідна пильність або коли пацієнт хоче зберегти самоконтроль над своїми спонуканнями. Дехто навіть припускає, що нейротизм може виявитися корисним для здоров'я, якщо він поєднується із вираженою добросовісністю – рисою, яка дає людям змогу ефективно впоратися зі стресом (S. Weston and J. Jackson, 2016).

Окремо відзначається роль відкритості досвіду як предиктора психологічного благополуччя: "як правило, вона не пов'язана з показниками щастя та задоволеності життям, проте відкриті люди зазвичай мають вищий рівень психологічного благополуччя. Тобто інтелектуально допитливі, з багатим життєвим досвідом люди повідомляють про більшу автономію, відчуття власної вправності та особистісного зростання" (T. Widiger, 2017: 92).

Водночас відома інформація щодо інших рис особистості. Так, "добросовісність була помірно пов'язана з благополуччям, хоча й мала найсильніший зв'язок з якістю життя. Вплив добросовісності фіксувався в діапазоні від низького до помірного, а відкритість була лише слабо пов'язана з благополуччям" (T. Widiger, 2017: 407).

Щодо чинників відзначеної кореляції, то варто виокремити декілька найбільш суттєвих. Першочергову роль відіграє те, що існує певна концептуальна та вимірвальна плутанина в адаптації опитувальника К. Ріфф (2008): по-перше, там можна віднайти питання про "співпереживання проблемам", тоді як для визначення добросовісності у п'ятифакторній моделі є питання, чи "вважають люди мене чуйною і доброзичливою людиною". По-друге, все більше теорій та досліджень вказують на те, що такі нейромедіатори, як серотонін, дофамін, а також деякі гени впливають і на те,

and dopamine, as well as certain genes, influence both the way certain personality traits manifest and overall mental health. Third, “the correlation between well-being indicators and personality traits will increase to the extent that well-being indicators reflect stable characteristics of a person rather than fleeting states” (Widiger, 2017: 407).

The COVID pandemic was the most recent emergency to confront humanity. It was stated, in particular, in the context of large-scale interdisciplinary studies of the impact of the pandemic on physical and mental health, that “the relationship between personality and well-being did not undergo significant changes as a result of the pandemic... the results confirm the importance of personality (actually, its traits – Z. K., A.K.) for well-being. They demonstrate that, even in extreme circumstances, people’s moods are influenced more by personal characteristics than by the general experience of a pandemic” (J. Anglim and S. Horwood, 2021: 1534). Personal characteristics are an important factor in psychological well-being in an emergency situation, so “if a person has high neuroticism, low extroversion, and low conscientiousness, they will probably have a lower level of well-being, and regardless of personal characteristics, the COVID pandemic tends to lead to a decrease in well-being” (J. Anglim and S. Horwood, 2021: 1534).

At the same time, there is evidence that “extraversion, neuroticism, and openness factors are among the strongest and most important predictors of psychological effects, even after controlling for key socio-demographic variables” (Modersitzki et al., 2021: 1110) during the COVID pandemic. The use of data on the effects of the pandemic on a person’s psychological well-being for comparative purposes is due not only to the fact that the martial law in Ukraine is also an emergency situation, but also to the fact that in both cases we face similar social and legal restrictions on citizens’ movement within the country and the possibility of travel beyond its borders, as well as an avalanche-like increase in the number of negative media messages.

As a result of the meta-analysis of data from various empirical studies, the above-mentioned complex of personal traits is one of the strongest and most consistent predictors of a person’s psychological well-being, because a significant

як проявляються певні особистісні риси, і на психічне здоров’я загалом. По-третє, “кореляція між показниками благополуччя та особистісними рисами зростатиме тією мірою, в якій показники благополуччя відображатимуть стабільні характеристики людини, а не швидкоплинні стани” (Widiger, 2017: 407).

Останньою надзвичайною ситуацією, що стала випробуванням для всього людства, була пандемія COVID. У контексті широкомасштабних міждисциплінарних досліджень впливу пандемії на фізичне і психічне здоров’я було, зокрема, констатовано, що “взаємозв’язок між особистістю та благополуччям не зазнав суттєвих змін внаслідок пандемії ... результати підтверджують важливість особистості (власне, її рис – З.К., А.К.) для благополуччя. Вони показують, що настрої людей навіть в екстремальних обставинах більшою мірою визначається особистісними властивостями, ніж загальним досвідом переживання пандемії” (J. Anglim and S. Horwood, 2021: 1534). Тобто у надзвичайній ситуації особистісні властивості є важливим чинником психологічного благополуччя, відтак “якщо людині притаманні високий нейротизм, низька екстраверсія та низька добросовісність, вона, ймовірно, матиме нижчий рівень благополуччя, і незалежно від особистісних властивостей пандемія COVID має тенденцію призводити до зниження благополуччя” (J. Anglim and S. Horwood, 2021: 1534).

Водночас існують підтвердження того, що під час пандемії COVID “фактори екстраверсії, нейротизму та відкритості є одними з найсильніших і найважливіших предикторів психологічних ефектів навіть після контролю основних соціально-демографічних змінних” (Modersitzki et al., 2021: 1110). Використання даних про наслідки впливу пандемії на психологічне благополуччя людини з порівняльною метою зумовлено не тільки тим, що воєнний стан в Україні також є надзвичайною ситуацією, але й тим, що в обох випадках зустрічаємося зі схожими соціально-правовими обмеженнями щодо переміщення громадян всередині країни та можливості виїзду за її межі, лавиноподібне збільшення кількості медіаповідомлень із негативною семантикою тощо.

Отже, мета-аналіз даних різних емпіричних досліджень свідчить про те, що вищезазначений комплекс особистісних рис є одним із найсильніших і найбільш послідовних предикторів психологічного благополуччя людини,

relationship has been recorded between these two variables, which is not always linear because personal characteristics obviously mediate the influence of other factors of a person's well-being and behavior. Certain conceptual and diagnostic difficulties in the substantiation, construction, and cross-cultural adaptation of personal questionnaires of the studied phenomena, as well as the neglect of some essential factors determining a person's mental status, such as neurohumoral regulation of behavior, etc., were observed.

The hypothesis of this study was the assumption of a specific relationship between the Big Five personality traits and certain components of psychological well-being caused by the extraordinary situation of martial law.

The purpose of the study was to identify a relationship between the Big Five personality traits such as extroversion, neuroticism, openness to new experiences, conscientiousness, agreeableness, and the components of psychological well-being in an emergency situation (martial law).

The empirical study's task was to select and apply relevant psychodiagnostic methods based on a theoretical analysis of the problem in order to establish the relationship and probable dependence of psychological well-being experiences on stable personality dispositions, represented by the Big Five, in the context of martial law.

Methods

Organization of research and Participants.

The Lviv Polytechnic National University's Department of Theoretical and Practical Psychology was the base for empirical research. The study included 48 female students from specialty 053 "Psychology" in their first year of study. Female respondents ranged in age from 16 to 22 years. The average arithmetic value of the sample population's age was 17.2 years ($SD = .82$).

Procedures. Respondents were asked to answer the question "How did the start of a full-scale invasion affect your mental state?" in order to isolate the influence of the martial law factor and differentiate the sample. The following were the responses: Very negative – 12.5%, negative – 70.8%, positive – 4.2%, and very positive – .0%. As a result, in order to compare the results of the statistical analysis of the data obtained after

позаяк між цими двома змінними зафіксовано значущий зв'язок, який, тим не менш, не завжди лінійний, оскільки особистісні властивості вочевидь опосередковують вплив інших факторів самопочуття і поведінки людини. Відзначено певні концептуальні й діагностичні труднощі в обґрунтуванні, конструюванні та крос-культурній адаптації особистісних опитувальників досліджуваних феноменів, неврахування деяких істотних чинників детермінації психічного статусу людини на кшталт нейрогуморальної регуляції поведінки тощо.

Гіпотезою даного дослідження є припущення про наявність специфічного зв'язку між особистісними рисами, презентованими у Великій п'ятірці, з певними складниками психологічного благополуччя, що зумовлюється екстраординарною ситуацією воєнного стану.

Метою дослідження є встановлення зв'язку між рисами Великої п'ятірки – екстраверсією, нейротизмом, відкритістю новому досвіду, добросовісністю, дружелюбністю – та складниками психологічного благополуччя в умовах надзвичайної ситуації (воєнного стану).

Завдання емпіричного дослідження полягало в тому, щоб на основі теоретичного аналізу проблеми підібрати й застосувати релевантний психодіагностичний інструментарій задля встановлення зв'язку та ймовірної залежності переживання психологічного благополуччя від сталих диспозицій особистості, репрезентованих Великою п'ятіркою, в умовах воєнного стану.

Методологія

База дослідження і вибірка. Емпіричне дослідження проводилося на базі кафедри теоретичної та практичної психології Національного університету "Львівська політехніка". У дослідженні взяли участь 48 студенток спеціальності 053 "Психологія" першого року навчання. Віковий діапазон респонденток охоплював 16-22 роки. Середнє арифметичне значення віку вибіркової сукупності становило 17.2 роки ($SD = .82$).

Процедура. З метою виокремлення впливу фактору воєнного стану і диференціації вибірки досліджуваних попросили відповісти на питання: "Як початок повномасштабного вторгнення вплинув на ваш психічний стан?" Відповіді розподілилися таким чином: дуже негативно – 12.5%, негативно – 70.8%,

the application of the specified psychodiagnostic methods, the indicators of two groups were considered: the entire sample ($n=48$, first group) and those respondents who, according to their testimony, were negatively and very negatively affected by the martial law ($n=40$, second group).

The procedure and conditions of participation in the empirical study met the Helsinki Charter's ethical standards for the development and conduct of experiments ("World Medical Association Declaration of Helsinki", 2013). Respondents were assured of the confidentiality of the data collection. The voluntariness requirement was also met.

Instruments. The level of expression of personality traits was investigated using a Five-factor Personality Questionnaire (Klimanska, Haletska, 2019). The methodology is based on the Big Five personality theory. The fact that there are more than twenty adaptations of the method, each with its own psychometric characteristics, attests to its diagnostic suitability. Extremely short methods are especially in demand in emergency situations, – in particular during martial law. The method involves ten statements, each of which corresponds to one of five personality traits. Extraversion ($\alpha = .6$), agreeableness ($\alpha = .6$), conscientiousness ($\alpha = .73$), emotional stability ($\alpha = .44$), and openness to new experiences ($\alpha = .74$) were established as Cronbach's alpha psychometric indicators of internal consistency. Indicators of construct validity and retest reliability indicated that the adapted method had satisfactory psychometric properties.

The questionnaire "Scale of psychological well-being" by K. Ryff, adapted into Ukrainian by S. Karskanova (2011), was used to determine the indicator of psychological well-being and its components. The method includes 84 questions representing six scales – components of psychological well-being: positive interpersonal relationships, autonomy, environmental management, personal growth, life goals, and self-acceptance. This adaptation's Cronbach's alpha score was .88, on separate scales: positive interpersonal relationships ($\alpha = .738$), autonomy ($\alpha = .787$), environmental management ($\alpha = .740$), personal growth ($\alpha = .745$), life goals ($\alpha = .747$), and self-acceptance ($\alpha = .750$), respectively. The α -Cronbach's data for

позитивно – 4.2%, дуже позитивно – .0%. Відтак для порівняння результатів статистичного аналізу даних, отриманих після застосування визначених психодіагностичних методик, брали до уваги показники двох груп: всієї вибірки ($n=48$, перша група) і тих респонденток, на котрих, за їхнім свідченням, негативно і дуже негативно позначився вплив воєнного стану ($n=40$, друга група).

Процедура і умови участі в емпіричному дослідженні відповідали етичним вимогам Гельсінської хартії щодо розробки та проведення експериментів ("World Medical Association Declaration of Helsinki", 2013). Респондентам гарантували конфіденційність збору даних. Вимогу добровільності теж було дотримано.

Інструментарій. Задля дослідження рівня вираженості рис особистості було використано п'ятифакторний опитувальник особистості (Кліманська, Галецька, 2019). Методика базується на теорії особистості, відомій як Велика п'ятірка. Інтерес до методики підтверджується тим, що існує більш ніж двадцять її адаптацій, психометричні характеристики яких свідчать про їхню діагностичну придатність. У надзвичайних умовах такого роду екстремально короткі методики особливо затребувані, зокрема, під час воєнного стану. Методика містить десять тверджень, що відповідають п'яти рисам особистості. Встановлено психометричні показники внутрішньої узгодженості альфа Кронбаха: екстраверсія ($\alpha = .6$), дружелюбність ($\alpha = .6$), добросовісність ($\alpha = .73$), емоційна стабільність ($\alpha = .44$), відкритість новому досвіду ($\alpha = .74$). Показники конструктивної валідності та ретестової надійності свідчили про задовільні психометричні характеристики адаптованої методики.

Задля визначення показника психологічного благополуччя та його складників було використано опитувальник "Шкали психологічного благополуччя" К. Ріффа, адаптований українською мовою С. Карскановою (2011). Методика містить 84 питання, що репрезентують шість шкал – компонентів психологічного благополуччя: позитивні взаємини з навколишніми, автономія, управління середовищем, особистісне зростання, цілі у житті, самоприйняття. Показник внутрішньої узгодженості альфа Кронбаха у даному варіанті адаптації становить .88, а за окремими шкалами: позитивні взаємини з навколишніми ($\alpha = .738$), автономія ($\alpha = .787$),

the extremely short questionnaires (.4) and K. Ryff's questionnaire (.7) were within acceptable limits. These psychodiagnostic methods enabled the empirical study's truly relevant variables to be measured.

Variables. The independent variable was the participants' subjective assessment of the impact of the implementation of martial law in Ukraine in response to a full-scale Russian invasion; the intermediate variable was personality traits represented by the Big Five, which were likely dispositional predictors of future psychologists' psychological well-being; and the dependent variable was indicators of psychological well-being of the individual and its components.

Statistical analysis. The computer programs SPSS v. 23.0 and MS Office Excel 2016 were used in the mathematical processing of the obtained data. Pearson's correlation coefficient for interval scales was used to test the significance of relationships between psychological well-being variables and personality traits. The principal components method with orthogonal Varimax rotation was used to identify dispositional predictors of psychological well-being. The Kaiser-Meyer-Olkin sampling adequacy criterion (KMO criterion = .450) and Bartlett's sphericity criterion (approximate value $\chi^2 = 38.509$; $df = 10$; $p = .000$) demonstrated factor analysis's applicability.

Results

An empirical study was conducted to determine the specifics of the relationship between psychological well-being and personality traits in the context of an emergency situation. Table 1 displays the descriptive statistics arithmetic mean (M) and standard deviation (SD), which served as a starting point for further correlation analysis.

According to the data in Table 1, we found the highest values of indicators of agreeableness and conscientiousness, as well as openness to new experiences; a relatively low indicator of emotional stability with a theoretical maximum of 14 points and a minimum of 2 points according to the method.

The scales of positive interpersonal relationships, the presence of goals in life, and personal growth had the highest average values, while

управління середовищем ($\alpha = .740$), особистісне зростання ($\alpha = .745$), цілі у житті ($\alpha = .747$), самоприйняття ($\alpha = .750$) відповідно. Дані α -Кронбаха перебувають у межах задовільного для екстремально коротких опитувальників (.4) та для опитувальника К. Ріфф (.7). Цей психодіагностичний інструментарій дозволив виміряти справді релевантні змінні емпіричного дослідження.

Змінні. Незалежна змінна – суб'єктивна оцінка респондентами впливу запровадження в Україні воєнного стану у відповідь на повномасштабне російське вторгнення; проміжні – риси особистості, представлені Великою п'ятіркою, ймовірні диспозиційні предиктори психологічного благополуччя майбутніх психологів; залежні: показники психологічного благополуччя особистості та його складників.

Статистичний аналіз. У процесі математичної обробки отриманих даних було використано комп'ютерні програми SPSS v. 23.0 та MS Office Excel 2016. Для перевірки значущості зв'язків між змінними психологічного благополуччя та рисами особистості було використано коефіцієнт кореляції Пірсона для інтервальних шкал. Задля виокремлення диспозиційних предикторів психологічного благополуччя було використано метод головних компонент з ортогональним обертанням Varimax. Критерій адекватності вибірки Кайзера-Мейєра-Олкіна (критерій КМО = .450) та критерій сферичності Бартлетта (приблизне значення $\chi^2 = 38.509$; $df = 10$; $p = .000$) продемонстрували можливість застосування факторного аналізу.

Результати

Задля виявлення особливостей зв'язку між психологічним благополуччям та рисами особистості у контексті надзвичайної ситуації було здійснено емпіричне дослідження. У таблиці 1 подано результати описової статистики – середнє арифметичне значення (M) та середньоквадратичне відхилення (SD), які послуговували відправним пунктом для подальшого кореляційного аналізу.

За даними таблиці 1 констатуємо наявність найвищих значень показників дружелюбності і добросовісності, а також відкритості досвіду; порівняно низький показник емоційної стабільності при теоретично можливому максимуму за методикою в 14 балів та мінімуму в 2 бали.

Table 1. The Descriptive Statistics Obtained from the Big Five Questionnaire and Psychological Well-being Scales (n=48)
Таблиця 1. Результати описової статистики, отримані за опитувальником Великої п'ятірки та шкалами психологічного благополуччя (n=48)

Descriptive characteristics Описові характеристики	Personality Traits Риси особистості					Components of Psychological Well-Being Складники психологічного благополуччя						
	Extraversion Екстраверсія	Agreeableness Дружелюбність	Conscientiousness Добросовісність	Emotional Stability Емоційна стабільність	Openness to New Experiences Відкритість новому	Self-Acceptance Самоприйняття	Positive Interpersonal Relationships Позитивні взаємини	Autonomy Автономія	Environmental Management Управління середовищем	Life Goals Цілі в житті	Personal Growth Особистісне зростання	Well-Being Благополуччя
M	9.19	10.46	10.48	7.00	10.08	59.77	61.83	57.54	56.29	61.52	66.65	363.6
SD	2.51	2.72	2.03	2.22	2.26	13.72	10.90	9.88	10.01	11.78	10.13	55.39

the ability to environmental management had the lowest. At the same time, the theoretically calculated minimum was 14 points, and the theoretically calculated maximum was 84 points. Despite the observed differences in the indicators of the psychological well-being scales, they all fell within the normatively determined range of the average level of severity.

A correlation analysis was performed using the Pearson coefficient, which is used for data belonging to interval scales, to test the hypothesis of the presence of a positive correlation between the dispositional characteristics of the person and the indicators of the psychological well-being scales.

Table 2 shows that extraversion ($R = .426, .596, .399, .515, .395, .628, .596; p < .01$) had the strongest significant relationships with psychological well-being and all of its components; it was followed by openness to new experiences ($R = .368, p < .05; R = .565, .525, .378, .534, .532; p < .01$), which also correlated with psychological well-being, with the exception of environmental management ($R = .275; p > .05$); conscientiousness as a personal trait was closely related to environmental management ($R = .468; p < .01$), purposefulness ($R = .490; p < .01$) and well-being in general ($R = .370; p < .01$). The relationship between the presence of positive relationships ($R = .238; p > .05$), autonomy ($R = .268; p > .05$), personal growth ($R = .221; p > .05$) and self-acceptance ($R = .187; p > .05$) was weak and did not reach an acceptable level of significance; finally, emotional stability was significantly related to autonomy ($R = .290; p < .05$). It's interesting to note that friendliness

Найвищі показники середніх значень отримано за шкалами позитивних взаємин, наявності цілей у житті та особистісного зростання, а найнижче значення зафіксовано за параметром здатності до управління середовищем. При цьому теоретично розрахований мінімум становить 14 балів, а максимум – 84 бали. Незважаючи на відзначені відмінності між показниками шкал психологічного благополуччя, всі вони потрапляють у нормативно визначений діапазон середнього рівня вираженості.

З метою перевірки гіпотези про наявність позитивного кореляційного зв'язку між диспозиційними характеристиками особистості та показниками шкал психологічного благополуччя було проведено кореляційний аналіз за К. Пірсоном, що застосовують для даних, які належать до інтервальних шкал.

Коефіцієнти кореляції, наведені в табл. 2, показують, що найсильніші значущі зв'язки з психологічним благополуччям та всіма його складниками утворює екстраверсія ($R = .426, .596, .399, .515, .395, .628, .596; p < .01$); за нею слідує відкритість досвіду, яка теж корелює з психологічним благополуччям ($R = .368, p < .05; R = .565, .525, .378, .534, .532; p < .01$), за винятком управління середовищем ($R = .275; p > .05$); добросовісність як особистісна риса тісно пов'язана з управлінням середовищем ($R = .468; p < .01$), цілеспрямованістю ($R = .490; p < .01$)

and psychological well-being appeared to be orthogonal dimensions of human existence ($R = .100, .063, .147, .194, .275, .082, .172$; $p > .05$).

Some associations between well-being factors and personality traits, such as openness and autonomy ($R = .565$; $p < .01$), personal growth ($R = .525$; $p < .01$), etc., were consistent with the data of A. Sutin (2017). Furthermore, her and our findings showed that there was no significant relationship between psychological well-being and agreeableness, but the possibility of a mediated relationship between them should not be ruled out. According to W. Graziano, N. Eisenberg (1997), the capacity to preserve wholesome interactions with others is determined by one's agreeableness. It appeared that agreeableness at least indirectly affects well-being because a considerable majority of female respondents noted that friends (83.3%) and family (70.8%) helped to support mental health during warfare, but this hypothesis has to be tested individually.

The data presented in Table 3 shows how psychological well-being and personality traits were related among female respondents who reported that martial law had a markedly unfavorable effect on their quality of life and well-being.

As we can see, there was a weakening correlation between extroversion and the elements

і благополуччям загалом ($R = .370$; $p < .01$). Зв'язок із наявністю позитивних взаємин ($R = .238$; $p > .05$), автономією ($R = .268$; $p > .05$), особистісним зростанням ($R = .221$; $p > .05$) і самоприйняттям ($R = .187$; $p > .05$) слабкий і не сягає рівня допустимої значущості); нарешті, емоційна стабільність достатньо суттєво пов'язана з автономією ($R = .290$; $p < .05$). Цікаво, що дружлюбність і психологічне благополуччя виявилися назагал ортогональними вимірами людського буття ($R = .100, .063, .147, .194, .275, .082, .172$; $p > .05$).

Відзначмо, що деякі зв'язки факторів благополуччя й рис особистості, наприклад, відкритості та автономії ($R = .565$; $p < .01$), особистісного зростання ($R = .525$; $p < .01$) та ін., узгоджуються з даними А. Sutin (2017). Окрім цього, її та наші результати демонструють відсутність значущої кореляції психологічного благополуччя та дружлюбності, проте не варто виключати можливість існування опосередкованого зв'язку між ними. W. Graziano, N. Eisenberg (1997) припускають, що дружлюбність є узагальненим мотиваційним

Table 2. Correlation of Indicators of Psychological Well-being and Personality Traits ($n = 48$)

Таблиця 2. Кореляція показників психологічного благополуччя та рис особистості ($n = 48$)

Scale Шкала	Extraversion Екстраверсія	Agreeableness Дружлюбність	Conscientiousness Добросовісність	Stability Стабільність	Openness Відкритість
Positive Interpersonal Relationships Позитивні стосунки	.426**	.100	.238	.144	.368*
Autonomy Автономія	.596**	.063	.268	.290*	.565**
Environmental Management Управління середовищем	.399**	.147	.468**	.039	.275
Personal Growth Особистісне зростання	.515**	.194	.221	.041	.525**
Life Goals Цілі в житті	.395**	.275	.490**	.190	.378**
Self-Acceptance Самоприйняття	.628**	.082	.187	.094	.534**
Well-Being Благополуччя	.596**	.172	.370**	.158	.532**

Note: * – $p < .05$; ** – $p < .01$; First Group.

Примітка: * – $p < .05$; ** – $p < .01$; Перша група.

of psychological well-being: it ceased to be significantly associated with the quality of interpersonal relationships ($r = .309$; $p > .05$), environmental management ($R = .288$; $p > .05$) and goal-setting ($R = .288$; $p > .05$); but it was still significantly correlated with autonomy ($R = .531$; $p < .01$), personal growth ($R = .348$; $p < .05$), self-acceptance ($R = .533$; $p < .01$) and well-being in general ($R = .448$; $p < .01$). The value of openness to experience was also reduced slightly: the factor of positive relationships ($R = .299$; $p > .05$) contributed to the insignificant weak correlation with environmental management ($R = .268$; $p > .05$). The second group of subjects' results support the first group's findings by showing a correlation between conscientiousness and well-being ($R = .479$; $p < .01$) as well as the agreeableness and well-being ($R = .256$; $p > .05$). Instead, the role of emotional stability was increasing since it was correlated with autonomy ($R = .397$; $p < .05$) and goal-setting ($R = .331$; $p < .05$), both of which have an impact on overall well-being ($R = .400$; $p < .05$).

The correlations and conclusions reported here were preliminary in nature and call for clarification in more extensive empirical studies because the sample sizes of the two groups were slightly different. Testing alternative hypotheses

конструктом, який детермінує здатність підтримувати позитивні стосунки з іншими, а оскільки значна частина респонденток зазначила, що під час війни підтримувати добре психічне самопочуття допомагають друзі (83.3%) та сім'я (70.8%), видається, що дружельюбність принаймні опосередковано впливає на рівень благополуччя, проте ця гіпотеза потребує окремої перевірки.

Дані, представлені в табл. 3, ілюструють зв'язок психологічного благополуччя з рисами особистості у респонденток, які відзначили виразно негативний вплив воєнного стану на самопочуття та якість свого життя.

Як бачимо, послаблюється зв'язок екстраверсії зі складниками психологічного благополуччя: вона перестає бути значуще пов'язаною з якістю міжособистісних взаємин ($r = .309$; $p > .05$), контролем середовища ($R = .288$; $p > .05$) і цілеутворенням ($R = .288$; $p > .05$); при цьому зберігається значущий зв'язок з автономією ($R = .531$; $p < .01$), особистісним зростанням ($R = .348$; $p < .05$), самоприйняттям ($R = .533$; $p < .01$) і загалом – благополуччям ($R = .448$; $p < .01$).

Table 3. Correlation of Indicators of Psychological Well-Being and Personality Traits (n=40)

Таблиця 3. Кореляція показників психологічного благополуччя та рис особистості (n=40)

Scale Шкала	Extraversion Екстраверсія	Agreeableness Дружелюбність	Conscientiousness Добросовісність	Stability Стабільність	Openness Відкритість
Positive Interpersonal Relationships Позитивні стосунки	.309	.099	.238	.277	.299
Autonomy Автономія	.531**	.165	.352*	.397*	.535**
Environmental Management Управління середовищем	.288	.171	.578**	.174	.268
Personal Growth Особистісне зростання	.348*	.272	.269	.302	.546**
Life Goals Цілі в житті	.288	.289	.470**	.331*	.349*
Self-Acceptance Самоприйняття	.533**	.147	.290	.235	.498**
Well-Being Благополуччя	.448**	.256	.479**	.400*	.529**

Note: * – $p < .05$; ** – $p < .01$; Second Group.

Примітка: * – $p < .05$; ** – $p < .01$; Друга група.

Table 4. Results of Factor Analysis of the Big Five Traits (n=48)

Таблиця 4. Результати факторного аналізу рис Великої п'ятірки (n=48)

Scale Шкала	F1	F2
Extraversion Екстраверсія	.797	-.277
Agreeableness Дружелюбність	-.174	.721
Conscientiousness Добросовісність	-.057	.723
Emotional Stability Емоційна стабільність	.395	.658
Openness to New Experiences Відкритість новому	.906	.170
Dispersion, % Дисперсія, %	33.128	31.426
Dispersion, Σ Дисперсія, Σ	33.128	64.554
Value Значення	1.656	1.571

Note: significant factor loadings are presented in bold; F1 – “Plasticity” – represented by descriptors with strong positive loadings – extraversion (.80) and openness to new experiences (.90); F2 – “Stability” – represented by descriptors with strong and moderate positive loadings – emotional stability (.66), conscientiousness (.72) and agreeableness (.72).

Примітка: значущі факторні навантаження подано напівжирним шрифтом; F1 – “Пластичність” – репрезентовано дескрипторами зі сильними позитивними навантаженнями – екстраверсія (.80) та відкритість новому (.90); F2 – “Стабільність” – репрезентовано дескрипторами зі сильними та помірними позитивними навантаженнями – емоційна стабільність (.66), добросовісність (.72) та дружелюбність (.72).

or putting forth own hypotheses is significantly more fascinating when it comes to validating subsequent theoretical models of the Big Five personality traits.

An additional hypothesis on the existence of complementary personality superdispositions at the highest level of self-regulation of social behavior was advanced throughout the course of the research. Data from correlation analysis was factored for this purpose using the principal component approach in regard to the Big Five variables (Table 4). As a result, a two-factor structure was discovered, which accounts for 64.56% of the overall variation.

Дещо знижується і значення відкритості досвіду: до незначущого слабого зв'язку з управлінням середовищем ($R = .268$; $p > .05$) долучається чинник позитивних взаємин ($R = .299$; $p > .05$). Кореляція добросовісності з благополуччям ($R = .479$; $p < .01$) і дружелюбності з благополуччям ($R = .256$; $p > .05$) у другій групі досліджуваних підтверджує ту ж тенденцію, що і в першій групі. Натомість зростає роль емоційної стабільності: до зв'язку з автономією ($R = .397$; $p < .05$) долучається зв'язок із цілепокладанням ($R = .331$; $p < .05$), що впливає і на рівень загального благополуччя ($R = .400$; $p < .05$).

З огляду на те, що обсяг вибірки обох груп відрізняється незначно, представлені тут кореляції та висновки, що з них випливають, мають попередній характер і потребують уточнення в емпіричних дослідженнях ширшого формату. Набагато цікавіше перевірити інші гіпотези, що мають відношення до верифікації пізніших теоретичних моделей рис особистості, первинно представлених Великою п'ятіркою, чи висунути власне припущення.

У процесі дослідження було висунуто додаткову гіпотезу про існування комплементарних супердиспозицій особистості на найвищому рівні саморегуляції соціальної поведінки. З цією метою було проведено факторизацію даних кореляційного аналізу методом головних компонент стосовно змінних Великої п'ятірки (таблиця 4). У результаті отримано структуру з двох чинників, які пояснюють 64.56% загальної дисперсії.

Дискусія

Порівняння результатів кореляційного аналізу обох досліджуваних груп свідчить про зниження внеску екстраверсії з $R = .596$ до $R = .448$; $p < .01$) та відкритості досвіду з $R = .532$ до $R = .529$; $p < .01$) в психологічне благополуччя особистості в ситуації воєнного стану з одночасним підвищенням ролі емоційної стабільності з $R = .158$ до $R = .400$; $p < .05$). Відтак може йтися про трансформацію структури диспозицій особистості, яка під впливом радикально змінених обставин вимушено позбувається звичних патернів поведінки.

Застосування критерію знаків щодо визначення значущості змін зв'язків особистісних

Discussion

A comparison of the correlation analysis results for the two studied groups revealed that extraversion ($R = .596$ to $R = .448$; $p < .01$) and openness to new experiences (from $R = .532$ to $R = .529$; $p < .01$) both contribute less to psychological well-being under martial law, respectively, while emotional stability played a larger role (from $R = .158$ to $R = .400$; $p < .05$). As a result, it may be about the modification of the structure of dispositions of the personality, which was compelled to abandon the usual patterns of behavior due to the influence of radically altered circumstances.

The use of the sign criterion to assess the significance of changes in the correlations between personality traits and all or most of the elements of psychological well-being revealed that only extraversion showed a statistically significant decline in its impact on an individual's perception of internal comfort and environmental harmony under conditions of martial law (established according to the table of the significance of differences with the minimum number of option 7, which are equal to the number of correlations formed by extraversion). Regarding openness to new experiences, these changes (weakening of correlations) were only noted at the trend level, below the crucial value threshold.

In the discussion, it is important to note the polar opposite tendencies that emerged in the correlations between extraversion and indicators of personal growth in the two samples. If this correlation was quite strong in the first group (the whole sample), it was substantially weaker in the second group (female respondents who obviously experienced a negative impact from martial law) ($R = .596$ versus $R = .448$; $p < .01$). The second group's indicators of personal growth also showed a stronger correlation with openness to new experiences, another personality trait that had a statistically significant correlation with psychological well-being ($R = .525$ versus $R = .546$; $p < .01$). This observation led to the hypothesis that the supposed posttraumatic growth, which had recently been the subject of much discussion (Fel et al., 2022) started with the growing importance of openness to new experiences in the process of changing the structure of the fundamental personality traits, represented by the Big Five, and probably not just by it.

In this perspective, it is important to pay attention to the ongoing discussion regarding whether the five personality traits that have been identified are the highest and orthogonal in the dispositional

рис зі всіма або більшістю складників психологічного благополуччя показало, що лише у випадку екстраверсії спостерігається статистично достовірне зниження впливу цієї диспозиції на переживання особистістю внутрішнього комфорту і гармонії з довкіллям, власне – психологічного благополуччя в умовах воєнного стану (встановлено за таблицею значущості відмінностей при мінімальній кількості варіант 7, які дорівнюють кількості утворених екстраверсією кореляцій). Щодо відкритості досвіду, то ці зміни (ослаблення кореляцій) фіксуються лише на рівні тенденції, яка не досягає порогу критичного значення.

У контексті обговорення варто звернути увагу на прямо протилежні тенденції, які проявилися у зв'язку екстраверсії з показниками особистісного зростання в обох вибірках. Якщо у першій групі (вся вибірка) цей зв'язок дуже міцний, то у другій групі (респондентки із зафіксованим виразно негативним впливом на них воєнного стану) він значно ослаблений ($R = .596$ проти $R = .448$; $p < .01$). Водночас інша особистісна риса, яка утворила статистично значущі кореляції з психологічним благополуччям, – відкритість досвіду – зміцнилася у другій групі свій зв'язок з показниками особистісного зростання ($R = .525$ проти $R = .546$; $p < .01$). Це спостереження ініціює припущення про те, що імовірно посттравматичне зростання, про яке так багато мовиться останнім часом (Fel et al., 2022), починається зі зростання ролі відкритості досвіду в процесі трансформації структури базових диспозицій особистості, репрезентованих Великою п'ятіркою, та, ймовірно, не тільки нею.

У цьому контексті варто звернути увагу на триваючі дискусії щодо того, чи визначені п'ять рис особистості є ортогональними і найвищими в диспозиційній ієрархії чи, можливо, існують фактори ще вищого порядку: "більшість показників п'яти факторів (наприклад, шкали прикметників, фрагменти опитувальника NEO) демонструють взаємозв'язки, які зазвичай пов'язують дружелюбність, добросовісність і низький рівень нейротизму та які водночас протиставляються зв'язку екстравертованості й відкритості" (P. Costa, R. McCrae,

hierarchy or if there are even higher-order factors: "The majority of indicators of the five characteristics (e.g., adjective scales, fragments of the NEO questionnaire) indicate connections that disagree with the relationship between extraversion and openness and typically associate agreeableness, conscientiousness, and low neuroticism" (P. Costa, R. McCrae, 2017: 16). Higher-order elements are referred to as "plasticity" and "stability" in C. DeYoung et al.'s (2002) conception. On the basis of this, it may be assumed that both variables have a direct impact on psychological well-being. The correlation between extroversion and well-being, which is typical not only in crisis situations, is evidence in favor of the validity of this claim. Additionally, plasticity, which is a combination of curiosity and interest in the world around oneself and others, offers adaptive advantages to people who, despite being in an emergency situation, can use their own competence to overcome various difficulties in everyday situations, transferring this ability to emergency situations, is another evidence-supporting factor. This conclusion is supported by research on the moderation of COVID on the impact of personality traits on the level of psychological well-being (Modersitzki et al., 2021).

The two factors that have been identified as superdispositions of the Big Five's five essential characteristics, in our opinion, can be understood not only in terms of the logic of opposition, which sees plasticity and stability as the polar opposites of one construct, i.e., in terms of mechanistic categories but also in terms of the complementary addition of value-target aspects. The element "stability" was defined as agreeableness (.721) + conscientiousness (.723) + emotional stability (.658), where the last quality connects with fidelity, commitment to worldview orientations, etc., as well as instrumental-operational aspects of psychological well-being and overall personal life fulfillment. It was explained that extraversion (.797) + openness to new experiences (.906) was the "plasticity" component. The works of H. Radchuk (2014), I. Hulias, Z. Karpenko (2022), D. Cherenshikova (2012), I. Hulias, I. Hoian (2022), and others provide theoretical justification and empirical support for such a reinterpretation of the fundamental axio-psychological features of human functioning.

Conclusions

1. Extroversion and all aspects of future psychologists' psychological well-being under martial law had a significant correlation,

2017: 16). За концептуалізацією С. DeYoung et al., (2002) фактори вищого порядку позначаються як "пластичність" та "стабільність". Виходячи з цього, можна припустити, що обидва фактори мають пряме відношення до психологічного благополуччя. Аргументом на користь справедливості цього твердження є типовий не лише для кризових ситуацій зв'язок між екстраверсією та благополуччям, а також те, що саме пластичність як поєднання допитливості, інтересу до навколишніх людей та подій забезпечує адаптаційні переваги особам, які хоч і втрапили у надзвичайну ситуацію, але можуть скористатися власною компетентністю долаття різноманітних труднощів у звичних умовах, перенісши цю здатність на пристосування до екстремальних умов. Дослідження модерації COVID щодо впливу особистісних рис на рівень психологічного благополуччя підтверджують цей висновок (Modersitzki et al., 2021).

На нашу думку, два означені фактори як супердиспозиції п'яти ключових рис Великої п'ятірки можна інтерпретувати не лише в логіці протиставлення – пластичності і стабільності як полюсів одного конструкта, тобто в механістичних категоріях, а й у логіці поєднання, комплементарного доповнення ціннісно-цільових аспектів – фактор "стабільність": дружельюбність (.721) + добросовісність (.723) + емоційна стабільність (.658), де остання риса корелює з відданістю, вірністю світоглядним орієнтаціям тощо, та інструментально-операційних аспектів психологічного благополуччя й особистісного життєздійснення загалом – фактор "пластичність": екстраверсія (.797) + відкритість досвіду (.906). Теоретична аргументація й емпіричне підтвердження такої реінтерпретації засадничих аксіопсихологічних аспектів функціонування людини міститься в працях Г. Радчук (2014), І. Хуліас, З. Карпенко (2022), Д. Череншикової (2012), І. Хуліас, І. Нойан (2022) та ін.

Висновки

1. Порівняльне кореляційне дослідження підтвердило значущий статистичний зв'язок екстраверсії зі всіма складниками психологічного благополуччя майбутніх психологів

according to a comparative correlational study. This relationship was weakened, and in the context of environmental management, it was insignificant, for those students who experienced the introduction of this condition in Ukraine very severely. Openness to new experiences formed a little smaller number of relationships with psychological well-being indicators, but their importance rose significantly in students for whom martial law has become a very strong stressogenic factor. In addition, members of this group of respondents attested to the expansion of conscientiousness' contribution to psychological well-being.

2. The dispositional trait of openness to new experiences has been found to be closely related to the factor of personal growth. Its value was significantly increased in the context of an individual's acutely negative emotional response to martial law (stress, frustration, etc.), which was likely to manifest as an impulse for post-traumatic growth.

3. A bipolar construct of plasticity (combination of extraversion and openness to new experiences) – stability (combination of conscientiousness, agreeableness, and emotional stability) was confirmed by factor analysis of the Big Five traits. These constructs, which in their content represented complementary dispositional predictors of psychological well-being associated with value-goal transcend personality (so-called “stability”) and its instrumental and operational equipment (properly, “plasticity”).

4. The practical implication of the previous conclusion can be psychological assistance to persons who have been traumatized by the circumstances of martial law, in the direction of mastering adaptive coping strategies based on openness to new experiences (for example, oriented to solving tasks) and sensitivity to the social context (for example, coping oriented for support from other people) – the “plasticity” factor, as well as the creation of conditions for post-traumatic personality growth – the “stability” factor as a strengthening of ego-identity, valuable self-affirmation in an environment of constant risk and uncertainty – primarily by means of positive psychotherapy, art therapy, etc.

The results that have been provided need

в умовах воєнного стану. У тих студентів, які сприйняли запровадження в Україні цього стану особливо гостро, цей зв'язок ослаблений, а в аспекті управління простором – незначущий. Дещо меншу кількість кореляцій з показниками психологічного благополуччя утворює відкритість досвіду, проте значення цієї диспозиції суттєво зростає у тих студентів, для яких воєнний стан став особливо сильним стресогенним чинником. Водночас особи цієї категорії досліджуваних засвідчили зростання внеску добросовісності у переживання психологічного благополуччя.

2. Будучи тісно пов'язаною з параметром особистісного зростання, відкритість досвіду виявилася тим диспозиційним чинником, значення якого суттєво посилюється в контексті гострої негативної емоційної реакції особистості (стрес, фрустрація тощо) на воєнний стан, маніфестуючи, ймовірно, імпульс до посттравматичного зростання.

3. Факторний аналіз рис Великої п'ятірки підтвердив існування двопольного конструкту пластичності (поєднання екстраверсії та відкритості новому) – стабільності (поєднання добросовісності, дружелюбності й емоційної стабільності), що за своїм змістом репрезентують комплементарні диспозиційні предиктори психологічного благополуччя, пов'язані з ціннісно-цільовим трансцендуванням особистості (так звана “стабільність”), та її інструментально-операційне оснащення (власне, “пластичність”).

4. Практичну імплікацію попереднього висновку може становити психологічна допомога особам, котрі зазнали травмування обставинами воєнного стану, в напрямі опанування ними адаптивними копінг-стратегіями, базованими на відкритості новому досвіду (наприклад, орієнтованими на вирішення завдань) і чутливості до соціального контексту (наприклад, копінг, орієнтований на підтримку з боку інших людей) – фактор “пластичність”, а також створення умов для посттравматичного зростання особистості – фактор “стабільність” як зміцнення его-ідентичності, ціннісне самоствердження в середовищі постійного ризику й непевності – засобами насамперед позитивної психотерапії, терапії мистецтвом тощо.

to be explained on a larger sample of people and verified using longer versions of the Big Five trait questionnaires despite their applicability and meticulous processing. The authors' awareness of the theoretical viewpoint and practical demand for study in this field motivates them to continue working in the direction suggested in this article.

References

- Anglim, J., & Horwood, S. (2021). Effect of the COVID-19 pandemic and big five personality on subjective and psychological well-being. *Social Psychological and Personality Science*, 12(8), 1527-1537. <https://doi.org/10.1177/1948550620983047>
- «Cherenshikova, D. (2012). Aksiokorekciya pedagogichnogo spilkuvannya u vishih navchalnih zakladah zasobami pozitivnoyi psihoterapiyi [Axiocorrection of pedagogical communication in higher educational institutions by means of positive psychotherapy]. *Psihologiya osobistosti – Personality psychology*, 1, 184-194. https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=rc_xoFQAAAAJ&citation_for_view=rc_xoFQAAAAJ:d1gkVwhDpl0C»
- Chykhantsova, O. A. (2020). A person's quality of life and features of its measurement. *Insight: the psychological dimensions of society*, 4, 11-28. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-1>
- Costa Jr, P. T., & McCrae, R. R. (2008). The Revised Neo Personality Inventory (neo-pi-r). Sage Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781849200479.n9>
- Costa Jr, P. T., & McCrae, R. R. (2017). The NEO Inventories as instruments of psychological theory. *The Oxford handbook of the five factor model*, 11-37. <https://psycnet.apa.org/record/2017-30849-002>
- DeNeve, K. M., & Cooper, H. (1998). The happy personality: a meta-analysis of 137 personality traits and subjective well-being. *Psychological bulletin*, 124(2), 197. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.124.2.197>
- DeYoung, C. G. (2010). Toward a theory of the Big Five. *Psychological Inquiry*, 21(1), 26-33. <https://doi.org/10.1080/10478401003648674>
- DeYoung, C. G., Peterson, J. B., & Higgins, D. M. (2002). Higher-order factors of the Big Five predict conformity: Are there neuroses of health? *Personality and Individual Differences*, 33(4), 533-552. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00171-4](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00171-4)
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological bulletin*, 95(3), 542. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.95.3.542>
- Diener, E., & Chan, M. Y. (2011). Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 3(1), 1-43. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>

Представлені результати, попри їх актуальність і ретельність опрацювання, потребують уточнення на ширшій вибірці досліджуваних, а також перевірки шляхом застосування розлогіших версій опитувальників рис Великою п'ятірки. Усвідомлення теоретичної перспективності та практичної затребуваності досліджень в означеній царині спонукає авторів до подальшої роботи в наміченому цією статтею напрямі.

Список використаних джерел

- Anglim J., Horwood S. Effect of the COVID-19 pandemic and big five personality on subjective and psychological well-being. *Social Psychological and Personality Science*. 2021. Vol. 12 (8). P. 1527-1537. <https://doi.org/10.1177/1948550620983047>
- Черенщикова Д. Аксіокорекція педагогічного спілкування у вищих навчальних закладах засобами позитивної психотерапії. *Психологія особистості*. 2012. № 1 (3). С. 184-194. https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=rc_xoFQAAAAJ&citation_for_view=rc_xoFQAAAAJ:d1gkVwhDpl0C
- Chykhantsova, O. A. A person's quality of life and features of its measurement. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2020. № 4. P. 11-28. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-4-1>
- Costa JR, Paul T.; McCrae, Robert R. The NEO Inventories as instruments of psychological theory. *The Oxford handbook of the five factor model*. 2017. P. 11-37. <https://psycnet.apa.org/record/2017-30849-002>
- Costa JR, Paul T.; MCCRAE, Robert R. The Revised Neo Personality Inventory (neo-pi-r). *Sage Publications, Inc.* 2008. <https://doi.org/10.4135/9781849200479.n9>
- DeNeve K. M., Cooper H. The happy personality: a meta-analysis of 137 personality traits and subjective well-being. *Psychological bulletin*. 1998. Vol. 124 (2). P. 197. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.124.2.197>
- DeYoung, Colin G. Toward a theory of the Big Five. *Psychological Inquiry*. 2010. Vol. 21 (1). P. 26-33. <https://doi.org/10.1080/10478401003648674>
- DeYoung, Colin G.; Peterson, Jordan B.; Higgins, Daniel M. Higher-order factors of the Big Five predict conformity: Are there neuroses of health? *Personality and Individual Differences*. 2002. Vol. 33 (4). P. 533-552. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00171-4](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00171-4)
- Diener, Ed. Subjective well-being. *Psychological bulletin*. 1984. Vol. 95 (3). P. 542. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.95.3.542>

- org/10.1111/j.1758-0854.2010.01045.x
- Fel, S., Niewiadomska, I., & Lenart-Kłóś, K. (2022). People in the Face of Modern Warfare: Relationships Between Resource Distribution and Behaviour of Participants in the Hostilities in Ukraine. V&R unipress. <https://www.vandenhoeck-ruprecht-verlage.com/detail/index/sArticle/57909>
- Fromm, E. (1981). On disobedience and other essays. <https://philpapers.org/rec/FROODA>
- Graziano, W. G., & Eisenberg, N. (1997). Agreeableness: A dimension of personality. In: Handbook of personality psychology (pp. 795-824). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-012134645-4/50031-7>
- Hudimova, A. Kh. (2021). Psychological well-being and social media users' behavioral online patterns in everyday life and during COVID-19 pandemic. *Insight: the psychological dimensions of society*, 5, 133-147. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-5-9>
- Hulias, I. A., & Hoian, I. M. (2022). Explication of factors of the axiopsychological design of life achievements of modern youth. *Insight: the psychological dimensions of society*, 7, 41-57. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2022-7-4>
- Hulias, I., & Karpenko, Z. (2022). Axiopsychological Differences of Men's and Women's Gender Displays in Modern Ukraine. *Journal of Education Culture and Society*, 13(1), 351-368. <https://doi.org/10.15503/jecs2022.1.351.368>
- Judge, T. A., Rodell, J. B., Klinger, R. L., Simon, L. S., & Crawford, E. R. (2013). Hierarchical representations of the five-factor model of personality in predicting job performance: integrating three organizing frameworks with two theoretical perspectives. *Journal of applied psychology*, 98(6), 875. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0033901>
- «Karskanova, S. V., & Ryff, K. (2011). Orituvalnyk "Shkaly psykholohichnoho blahopoluchchia": protses ta rezultati adaptatsii [Scale of Psychological Well-being by K. Riff: the process and results of adaptation]. Praktichna psykholohiia ta sotsialna robota – Practical psychology and social work, 1, 1-10. <https://www.academia.edu/4482649/%D0%9E%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%B-D1%8C%D0%B-D%D0%B8%D0%BA>»
- «Klimanska, M., & Haletska, I. (2019). Ukrainська adaptatsiia korotkoho piatyfaktornoho opytuvalnyka osobystosti TIPI (TIPI-UKR). [Ukrainian adaptation of the TIPI short five-factor personality inventory (TIPI-UKR)]. *Psychological journal*, 5(9), 57-76. <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.9.4>
- Khraban, T. E. (2022). Adoption of coping strategies by Ukrainian civilians in the first fifteen days after the outbreak of military conflict in 2022. *Insight: the psychological dimensions of society*, 7, 59-74.
- Diener, Ed; Chan, Micaela Y. Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*. 2011. Vol. 3 (1). P. 1-43. <https://doi.org/10.1111/j.1758-0854.2010.01045.x>
- Fel, S.; Niewiadomska, I.; Lenart-Kłóś, K. People in the Face of Modern Warfare: Relationships Between Resource Distribution and Behaviour of Participants in the Hostilities in Ukraine. V&R unipress. 2022. <https://www.vandenhoeck-ruprecht-verlage.com/detail/index/sArticle/57909>
- Fromm, Erich. On disobedience and other essays. 1981. <https://philpapers.org/rec/FROODA>
- Graziano, William G.; Eisenberg, Nancy. Agreeableness: A dimension of personality. *Handbook of personality psychology*. Academic Press. 1997. P. 795-824. <https://doi.org/10.1016/B978-012134645-4/50031-7>
- Hudimova A. Kh. Psychological well-being and social media users' behavioral online patterns in everyday life and during COVID-19 pandemic. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2021. № 5. P. 133-147. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-5-9>
- Hulias, I. A., Hoian, I. M. Explication of factors of the axiopsychological design of life achievements of modern youth. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2022. № 7. P. 41-57. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2022-7-4>
- Hulias, Inesa; Karpenko, Zinoviia. Axiopsychological Differences of Men's and Women's Gender Displays in Modern Ukraine. *Journal of Education Culture and Society*. 2022. Vol. 13 (1). P. 351-368. <https://doi.org/10.15503/jecs2022.1.351.368>
- Judge, Timothy A., et al. Hierarchical representations of the five-factor model of personality in predicting job performance: integrating three organizing frameworks with two theoretical perspectives. *Journal of applied psychology*. 2013. Vol. 98 (6). P. 875. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0033901>
- Карсканова, С. В. Оrituvalnyk "Шкали психологичного благополуччя" К. Ріфф: процес та результати адаптації. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 1. С. 1-10. <https://www.academia.edu/4482649/%D0%9E%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%B-D1%8C%D0%B-D%D0%B8%D0%BA>
- Кліманська, Марина; Галецька, Інна. Українська адаптація короткого п'ятифакторного опитувальника особистості TIPI (TIPI-UKR). *Psychological journal*. 2019. № 5 (9). С. 57-76. <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.9.4>
- Khraban T. E. Adoption of coping strategies by Ukrainian civilians in the first fifteen days after the outbreak of military conflict in 2022. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2022.

Future psychologists' dispositional predictors of psychological well-being under martial law

- <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2022-7-5>
- Leszko, M., Iwański, R., & Jarzębińska, A. (2020). The relationship between personality traits and coping styles among first-time and recurrent prisoners in Poland. *Frontiers in psychology*, 10, 2969. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02969>
- Lewis, E. G., & Cardwell, J. M. (2020). The big five personality traits, perfectionism and their association with mental health among UK students on professional degree programmes. *BMC psychology*, 8(1), 1-10. <https://doi.org/10.1186/s40359-020-00423-3>
- Ma, F., Shevchenko, R. P. & Karhina, N. V. (2020). Student youth representation of psychological well-being: results of content analysis of works. *Insight: the psychological dimensions of society*, 3, 44-55. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-3-3>
- Markon, K. E., Krueger, R. F., & Watson, D. (2005). Delineating the structure of normal and abnormal personality: an integrative hierarchical approach. *Journal of personality and social psychology*, 88(1), 139. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.88.1.139>
- Maslow, A. H., & Mintz, N. L. (1956). Effects of esthetic surroundings: I. Initial effects of three esthetic conditions upon perceiving "energy" and "well-being" in faces. *The Journal of Psychology*, 41(2), 247-254. <https://doi.org/10.1080/00223980.1956.9713000>
- Modersitzki, N., Phan, L. V., Kuper, N., & Rauthmann, J. F. (2021). Who is impacted? Personality predicts individual differences in psychological consequences of the COVID-19 pandemic in Germany. *Social Psychological and Personality Science*, 12(6), 1110-1130. <https://doi.org/10.1177/1948550620952576>
- Orap, M. O., Akimova, N. V., & Kalba, Ya. Ye. (2021). Subjective well-being and anxiety level during the COVID-2019 crisis: study in Ukrainian adolescence. *Insight: the psychological dimensions of society*, 6, 28-39. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-6-3>
- Radchuk, H. (2014). *Aksiopsychologhiia vyshchoi shkoly [Axiopsychology of a high school]*. Ternopil: TNPU. <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/presents/2014/96-individuals14/1249-radchuk>
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2008). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of happiness studies*, 9, 13-39. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9019-0>
- Saveikiene, D. & Volodarska, N. D. (2020). Conditions of effectiveness of methods of supporting women's psychological well-being in situations of temporary relocation. *Insight: the psychological dimensions of society*, 3, 109-121. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-3-8>
- Schinka, J. A., Kinder, B. N., & Kremer, T. (1997). Research Vol. 7. P. 59-74. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2022-7-5>
- Leszko, M., Iwański, R., & Jarzębińska, A. The relationship between personality traits and coping styles among first-time and recurrent prisoners in Poland. *Frontiers in psychology*. 2020. Vol. 10. P. 2969. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02969>
- Lewis, Elisa G.; Cardwell, Jacqueline M. The big five personality traits, perfectionism and their association with mental health among UK students on professional degree programmes. *BMC psychology*. 2020. Vol. 8 (1). P. 1-10. <https://doi.org/10.1186/s40359-020-00423-3>
- Ma F., Shevchenko, R. P. & Karhina N. V. Student youth representation of psychological well-being: results of content analysis of works. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2020. Vol. 3. P. 44-55. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-3-3>
- Markon, Kristian E.; Krueger, Robert F.; Watson, David. Delineating the structure of normal and abnormal personality: an integrative hierarchical approach. *Journal of personality and social psychology*. 2005. Vol. 88 (1). P. 139. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.88.1.139>
- Maslow, A. H., Mintz, N. L. Effects of esthetic surroundings: I. Initial effects of three esthetic conditions upon perceiving "energy" and "well-being" in faces. *The Journal of Psychology*. 1956. Vol. 41 (2). P. 247-254. <https://doi.org/10.1080/00223980.1956.9713000>
- Modersitzki, Nick, et al. Who is impacted? Personality predicts individual differences in psychological consequences of the COVID-19 pandemic in Germany. *Social Psychological and Personality Science*. 2021. Vol. 12 (6). P. 1110-1130. <https://doi.org/10.1177/1948550620952576>
- Orap, M. O., Akimova, N. V., Kalba, Ya. Ye. Subjective well-being and anxiety level during the COVID-2019 crisis: study in Ukrainian adolescence. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2021. Vol. 6. P. 28-39. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2021-6-3>
- Радчук, Г. *Аksiопсихологія вищої школи: монографія*. Тернопіль: ТНПУ. 2014. 380 с. <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/presents/2014/96-individuals14/1249-radchuk>
- Ryff, Carol D.; Singer, Burton H. Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of happiness studies*. 2008. Vol. 9. P. 13-39. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9019-0>
- Saveikiene, D., Volodarska, N. D. Conditions of effectiveness of methods of supporting women's psychological well-being in situations of temporary relocation. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2020. Vol. 3. P. 109-121. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2020-3-8>

- validity scales for the NEO-PI-R: Development and initial validation. *Journal of Personality Assessment*, 68(1), 127-138. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa6801_10
- Schneider, K. J., Pierson, J. F., & Bugental, J. F. (Eds.). (2014). *The handbook of humanistic psychology: Theory, research, and practice*. Sage Publications. <https://psycnet.apa.org/record/2014-21337-000>
- Steel, P., Schmidt, J., & Shultz, J. (2008). Refining the relationship between personality and subjective well-being. *Psychological bulletin*, 134(1), 138. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.134.1.138>
- Sutin, A. R. (2017). Openness. In T. A. Widiger (Ed.), *The Oxford handbook of the Five Factor Model* (pp. 83-104). Oxford University Press. <https://psycnet.apa.org/record/2017-30849-005>
- Weston, S. J., & Jackson, J. J. (2016). How do people respond to health news? The role of personality traits. *Psychology & Health*, 31(6), 637-654. <https://doi.org/10.1080/08870446.2015.1119274>
- Widiger, T. A. (Ed.). (2017). *The Oxford handbook of the five factor model*. Oxford University Press. <https://psycnet.apa.org/record/2017-30849-000>
- World Medical Association Declaration of Helsinki: Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects. (2013). *JAMA*, 310(20), 2191. <https://doi.org/10.1001/jama.2013.281053>
- Zaverukha, O., Popovych, I., Karpenko, Y., Kozmenko, O., Stelmakh, O., Borysenko, O., ... & Kovalchuk, Z. (2022). Dynamics of Successful Formation of Professional Identity of Future Psychologists in Higher Education Institutions. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 14(1), 139-157. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1/511>
- Schinka, John A.; Kinder, Bill N.; Kremer, Thomas. Research validity scales for the NEO-PI-R: Development and initial validation. *Journal of Personality Assessment*. 1997. Vol. 68 (1). P. 127-138. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa6801_10
- Schneider, Kirk J.; Pierson, J. Fraser; Bugental, James FT (ed.). *The handbook of humanistic psychology: Theory, research, and practice*. Sage Publications. 2014. <https://psycnet.apa.org/record/2014-21337-000>
- Steel, Piers; Schmidt, Joseph; Shultz, Jonas. Refining the relationship between personality and subjective well-being. *Psychological bulletin*. 2008. Vol. 134 (1). P. 138. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.134.1.138>
- Sutin, Angelina R. Openness. 2017. <https://psycnet.apa.org/record/2017-30849-005>
- Weston, Sara J.; Jackson, Joshua J. How do people respond to health news? The role of personality traits. *Psychology & Health*. 2016. Vol. 31 (6). P. 637-654. <https://doi.org/10.1080/08870446.2015.1119274>
- Widiger, Thomas A. (ed.). *The Oxford handbook of the five factor model*. Oxford University Press. 2017. <https://psycnet.apa.org/record/2017-30849-000>
- World Medical Association, et al. World Medical Association Declaration of Helsinki: ethical principles for medical research involving human subjects. *Jama*. 2013. Vol. 310 (20). P. 2191-2194. <https://doi.org/10.1001/jama.2013.281053>
- Zaverukha, O., Popovych, I., Karpenko, Y., Kozmenko, O., Stelmakh, O., Borysenko, O., ... & Kovalchuk, Z. (2022).» на «Zaverukha, O., Popovych, I., Karpenko, Y., Kozmenko, O., Stelmakh, O., Borysenko, O., et al. (2022)